

ZIŅOJUMS

Latvijas attīstības sadarbības politika

PSO PERSPEKTĪVA

Latvijas Platforma attīstības
sadarbībai (LAPAS)
2023

Iceland
Liechtenstein
Norway
**Active
citizens fund**

LAPAS Latvijas Platforma
attīstības sadarbībai

Saturs

		LAPAS direktores ievadvārdi	3
		Saisinājumu vārdnīca	4
<hr/>			
5	KONSULTĀCIJU PROCESS		
<hr/>			
8	POLITIKAS SATVARS	Iestāžu sistēma	9
		Tiesiskais regulējums	11
<hr/>			
14	FINANŠU STRUKTŪRA		
<hr/>			
17	LATVIJAS OFICIĀLĀ ATTĪSTĪBAS PALĪDZĪBA (OAP) 2022		
<hr/>			
19	2022. GADA ATTĪSTĪBAS SADARBĪBAS FINANSĒJUMA ANALĪZE	Dzimuma perspektīva	20
		PSO atbalsts	23
		Atbalsta projekti Ukrainai	27
		Paaugstināta OAP un vienlīdzības riski	30
		Citi OAP kvalitātes riski	32
		Daudzpusējās palīdzības kvalitāte un izsekojamība	32
<hr/>			
33	CITAS SVARĪGAS POLITIKAS JOMAS	Humānā palīdzība	34
		Globālā pilsoniskā izglītība	34
		IAM un sociālās noturības jēdziens	34
<hr/>			
35	REKOMENDĀCIJAS		
<hr/>			

LAPAS direktores ievadvārdi

2022. gads Latvijas attīstības sadarbībā bija pagrieziens. Pēc Krievijas agresīvā iebrukuma Ukrainā iedzīvotāji, uzņēmumi, pašvaldības, pilsoniskās sabiedrības organizācijas un valsts institūcijas aktīvi iesaistījās gan humānās palīdzības sniegšanā, gan rekonstrukcijas procesos. Vairs nebija nepieciešams paskaidrot, ka notiekošais citās valstīs ietekmē arī Latviju, solidaritāte un atbalsts kļuva pašsaprotami.

Augstā līdzdalība nozīmē arī lielāku konkurenci pēc pieejamiem resursiem un pieprasījumu atklātībai to pārdales procesos. Līdz šim Latvija ir lepojusies ar vienu no atbildīgākajām attīstības sadarbības politikām Eiropas Savienībā, taču, strauji pieaugot tās apjomiem un iesaistītajām pusēm, arvien izaicinošāk ir kļuvis nodrošināt caurspīdīgumu un rūpīgu sekošanu iezīmētajiem politikas mērķiem.

Protams, īpaši vēlos uzsvērt uzskatāmi redzamo iedzīvotāju un pilsoniskās sabiedrības organizāciju lomu attīstības sadarbībā un humānajā palīdzībā, tomēr šo iniciatīvu ilgtspējai ir nepieciešama pastāvīgi atbalstoša vide un pieejami resursi. Nacionālās humānās palīdzības sistēmas izveidei jāklūst par vienu no prioritātēm, jo Latvijas organizācijām ir praktiski

neiespējami piekļūt pie daudzpusējā finansējuma un lielo donoru resursiem. Tāpat arī Ukrainas rekonstrukcijas procesos blakus infrastruktūrai nedrīkst aizmirst par ieguldījumu cilvēkos, kas atgriežas un turpina attīstīt savu valsti.

Biedrība “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” (LAPAS) attīstības sadarbībā Ārlietu ministrijai ir “kritiskais draugs”, kas aktīvi un pastāvīgi iesaistās atvērtajos politikas veidošanas procesos, tomēr ienes arī veselīgi kritisku skatu uz jomu, piedāvājot priekšlikumus tās pilnveidei un uzņemoties iniciatīvu arī dažādu aktivitāšu īstenošanā.

2023. gadā ieguldītais darbs finanšu resursu piesaistīšanā ir vainagojies ar jauniem projektiem, tai skaitā biedru iesaistei attīstības sadarbības politikas īstenošanā un ikgadēju ziņojumu izstrādē, izvērtējot attīstības sadarbības kvalitāti un pilnveidojot to pēc būtības.

Pateicamies arī visiem saviem sadarbības partneriem, kas atbalsta mūsu darbu un izprot, cik saistīta ir pasaule un cik liela nozīme ir starptautiskajai solidaritātei un demokrātijas stiprināšanai.

INESE VAIVARE,
biedrības “Latvijas Platforma
attīstības sadarbībai” direktore

Saīsinājumu vārdnīca

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
ĀM	Ārlietu ministrija
CFLA	Centrālā Finanšu un līgumu aģentūra
CONCORD	Eiropas konfederācija nevalstiskajām organizācijām CONCORD
ES	Eiropas Savienība
ESAO	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
IAM	Ilgtspejīgas attīstības mērķi
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
LAPAS	biedrība "Latvijas Platforma attīstības sadarbībai"
LDDK	biedrība "Latvijas Darba devēju konfederācija"
NKI	nacionālais kopienākums
OAP	oficiālā attīstības palīdzība
Pamatnostādnes	Attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam
PSO	pilsoniskās sabiedrības organizācija

Konsultāciju process

Šis ziņojums ir tapis ilgstošā procesā, konsultējoties ar dažādām ieinteresētajām pusēm, īpaši ar biedrības “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” (LAPAS) biedriem.

2023. gadā projekta “Stiprāka un plašāka LAPAS biedru un domubiedru kopiena” ietvaros (ar Sabiedrības integrācijas fonda atbalstu) LAPAS ir īstenojusi plašu pasākumu loku – biedru anketēšanu un intervēšanu, tikšanās ar dažādiem starptautiskā un nacionālā līmeņa ekspertiem, biedru pasākumus un citus. Aktīvo iedzīvotāju fonda projektu ietvaros notikušas arī diskusijas par tādām tēmām kā sociālā noturība, palīdzība attīstības jomā, biedru pasākumi un aptaujas.

LAPAS ir iesaistījusies arī konsultatīvajos procesos ar Izglītības un zinātnes ministriju (IZM), Ārlietu ministriju (ĀM), Iekšlietu ministriju un citām institūcijām.

LAPAS rūpīgi seko Eiropas un pasaules līmeņa procesiem tādās organizācijās kā Eiropas konfederācija nevalstiskajām organizācijām CONCORD (CONCORD), globālais nevalstisko organizāciju un

nacionālo koalīciju tīkls pilsoniskās sabiedrības pārstāvniecībai pasaulē “Forus”, kā arī Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) konsultatīvajiem mehānismiem un citiem procesiem.

Ieteikumi ir apspriesti ar LAPAS biedru organizācijām un padomi.

Šī ziņojuma izstrādei ir izmantoti arī politikas dokumenti un tiesību akti, AidWatch 2023 process un cita publiski pieejama informācija.

Šī ziņojuma izstrādes procesā ĀM nodrošināja piekļuvi attīstības sadarbības datiem, sniedza intervijas un organizēja sanāksmes rezultātu pārskatīšanai.

Šis dokuments kalpo kā diskusiju dokuments turpmākajam LAPAS darbam pilsoniskās sabiedrības organizāciju (PSO) aizstāvības un kapacitātes stiprināšanā.

2024. gadā LAPAS plāno uzlabot attīstības finansējuma pārskatīšanas un atskaites metodiku, iesaistot biedru organizācijas un citus ekspertus.

Diskusija ar Latvijas humānās palīdzības organizācijām, kas sniedz humāno palīdzību Ukrainai, piedalās arī Ārlietu ministrijas un Latvijas vēstniecības Ukrainā pārstāvji (27.11.2023. Rīgā). Foto: LAPAS arhīvs

Politikas satvars

Iestāžu sistēma
Tiesiskais regulējums

Iestāžu sistēma

Galvenā par sadarbības politikas veidošanu atbildīgā institūcija ir ĀM. Tā izstrādā politikas pamatnostādnes un ieviešanas plānu, kas nosaka attīstības sadarbības un ar to saistīto aktivitāšu, piemēram, grantu shēmu, nacionālā līmeņa pasākumu un cita ietvaru. Regulāri pasākumi ar ieinteresētajām pusēm, piemēram, par Ukrainas atjaunošanu, privātā sektora iesaisti, ietekmes novērtēšanu un citu, palīdz veidot partneru kapacitāti un paaugstināt politikas īstenošanas kvalitāti.

Attīstības sadarbības politikas konsultatīvā padome¹ ir konsultatīva institūcija, kas sastāv no valsts institūciju (galvenokārt ministriju) un nevalstisko partneru pārstāvjiem. Tās mērķis ir stiprināt Latvijas divpusējo attīstības sadarbību, veicināt sabiedrības izpratni par attīstības sadarbības politiku un sniegt daudzu ieinteresēto pušu atbalstu tās īstenošanā. Padomes sēdes notiek regulāri, un ar tās biedriem tiek apspriesti visi galvenie politikas dokumenti.

Kopš 2022. gada 1. janvāra Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (CFLA) (esoša Finanšu ministrijas padotībā)² ir kļuvusi par Latvijas Attīstības sadarbības aģentūru, jo spēkā stājās Starptautiskās palīdzības likuma grozījumi. Aģentūra ir sākusi darbu un īsteno savu pirmo koordinēto pilotprojektu Uzbekistānā par labu pārvaldību.

CFLA galvenie darba pīlāri ir:

- veicināt Latvijas iesaisti vērienīgu Eiropas Savienības (ES) un citu donoru finansētu attīstības sadarbības projektu īstenošanā, integrējot ar to saistītās funkcijas CFLA darbā un veicot ES pīlāru izvērtēšanu;
- nodrošināt CFLA kapacitāti un profesionalitāti, lai pārskatāmi, kvalitatīvi un atbildīgi sniegtu atbalstu Latvijas attīstības sadarbības īstenošanai kopienai;
- nodrošināt apstākļus starpnozaru sadarbībai un stimulēt partnerību veidošanu attīstības sadarbības pasākumu īstenošanai.

¹ <https://likumi.lv/ta/id/247343-attistibas-sadarbibas-politikas-konsultativas-padomes-nolikums>

² <https://www.mfa.gov.lv/lv/latvijas-attistibas-sadarbibas-agentura>

Nozīmīga un aktīva loma politikas izstrādē un projektu īstenošanā ir arī pašvaldībām, privātajiem uzņēmumiem, PSO un akadēmiskajam sektoram. Latvija ievēro visaptverošu sabiedrības pieeju un starpnozaru sadarbību.

PSO ir nozīmīgi partneri attīstības sadarbības projektu īstenošanā, rosinot diskusijas par dažādām politikas jomām, sabiedrības informēšanu un izglītošanu, kā arī darbu ar partneriem, lai nodrošinātu uz vajadzībām balstītu politikas ieviešanu.

2023. gada 16. jūnijā norisinājās LAPAS veidotā diskusija "Attīstības sadarbība pēc 24.02.2022. Secinājumi un perspektīvas". Paneļdiskusijas "Attīstības sadarbības definīcija un finansējums" dalībnieki Andris Sprūds, Saeimas Eiropas lietu komisijas priekšsēdētājs, Madara Siliņa, Ārlietu Ministrijas Attīstības sadarbības politikas nodaļas vadītāja, Agnija Birule, "Sabiedrība par atklātību – Delna" interešu aizstāvības vadītāja, Dana Heiberģa, CFLA Attīstības sadarbības departamenta direktore.
Foto: LAPAS arhīvs

Valsts līmenī PSO ir pieejamas šādas iespējas:

1

valsts iestāžu, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un privātā sektora īstenoto grantu projektu atklāta atlase, kuras mērķis ir 50 % finansējuma novirzīt PSO projektiem (t.sk. pašvaldību un privātā sektora uzņēmumu dibinātajām PSO);

2

līdzfinansējuma konkurss projektiem attīstības sadarbībā un globālās pilsonības izglītībā;

3

kopš 2022. gada ir pieejams konkurss priekšizpētes vizītēm.

PSO ir iesaistītas arī kapacitātes stiprināšanas apmācībās un publiskos pasākumos, un LAPAS saņem tiešu finansējumu starptautiskā un izglītības darba atbalstam.

Tiesiskais regulējums

Latvijas attīstības sadarbība tiek īstenota saskaņā ar plānošanas dokumentos apstiprinātajām vadlīnijām. Galvenie plānošanas dokumenti Latvijas īstenotajā attīstības sadarbības politikā ir attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes un attīstības sadarbības politikas plāni.

Politikas vadlīnijas

Politikas satvars ir noteikts Attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam³ (Pamatnostādnes).

Latvijas attīstības sadarbības pamatā ir globālā attīstības programma un līgumi – Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Dienaskārtība 2030 (Agenda 2030), kas definē 17 Ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), Eiropas vienprātība par ES attīstības sadarbības politiku “Mūsu pasaule, mūsu cieņa, mūsu nākotne”, Adisabebas rīcības programma attīstības finansēšanai, kā arī ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Parīzes nolīgums.

Latvija īpaši koncentrējas uz IAM 4, IAM 5, IAM 8, IAM 13, IAM 16, IAM 17:

- taisnīguma veicināšanu,
- valsts pārvaldes attīstību un tās spēju stiprināšanu,
- uzņēmējdarbības attīstību,
- dzimumu līdztiesību,
- demokrātiskas līdzdalības veicināšanu,
- pilsoniskās sabiedrības veicināšanu attīstības jomās,
- izglītību,
- klimata pārmaiņām un vides aizsardzību.

³ <https://likumi.lv/ta/id/322455>

Saskaņā ar Pamatnostādnēm Latvijas attīstības sadarbības ģeogrāfiskās prioritātes ir ES Austrumu partnerības valstis (īpaši Gruzija, Moldova, Ukraina, kā arī Baltkrievija) un Centrālāzijas valstis (īpaši Kirgizstāna, Tadžikistāna un Uzbekistāna). Vienlaikus, palielinoties finansējumam attīstības sadarbības politikas īstenošanai, Latvija pirmo reizi par prioritāti izvirza atbalsta sniegšanu citiem reģioniem (īpaši Āfrikas valstīm), dodot ieguldījumu globālo sabiedrisko labumu nodrošināšanā un globālo izaicinājumu risināšanā, kā arī ievērojot Latvijas oficiālās attīstības palīdzības saistības atbalstīt arī vismazāk attīstītās valstis.

Politikas pamatnostādnes tiek īstenotas ar plāniem – Attīstības sadarbības plānu 2021.–2023. gada⁴ un jaunizstrādāto Attīstības sadarbības plānu 2024.–2027. gadam (ši ziņojuma sagatavošanas laiktas ir izstrādes procesā).

Šie plāni veicina galvenās prioritātes, kā arī nosaka, kā tiks sadalīts pieejamais finansējums un kā tiks sasniegti plānotie rezultāti.

Jānorāda, ka ĀM notiek konsultācijas ar dažādām ieinteresētajām pusēm par politikas dokumentu projektiem, kas nodrošina kvalitatīvus un uz vajadzībām balstītus dokumentus.

Ir arī citi dokumenti, kas ir saistīti ar šo politikas jomu, piemēram, Starptautiskās palīdzības likums, Noteikumi par attīstības sadarbības projekta īstenošanā iesaistītās personas maksimālo atlīdzību, dienas naudu un viesnīcas (naktsmītnes) izdevumu apmēru.

Kopš Krievijas pilna mēroga agresīvā iebrukuma Ukrainā 2022. gadā Latvija ir devusi ieguldījumu humānās palīdzības sniegšanā, kā arī Ukrainas atjaunošanā un attīstībā no valsts un privātiem līdzekļiem, tostarp ar atsevišķu iedzīvotāju ziedojumiem. 2022. gadā ĀM izstrādāja atsevišķus politikas dokumentus – informatīvo ziņojumu “Latvijas iesaistīšanās Ukrainas atjaunošanā”⁵, kā arī detalizētākus ziņojumus par ĀM un Latvijas uzņēmēju⁶ iesaisti Čerņihivas apgabalā⁷.

⁴ <https://likumi.lv/ta/id/325339>

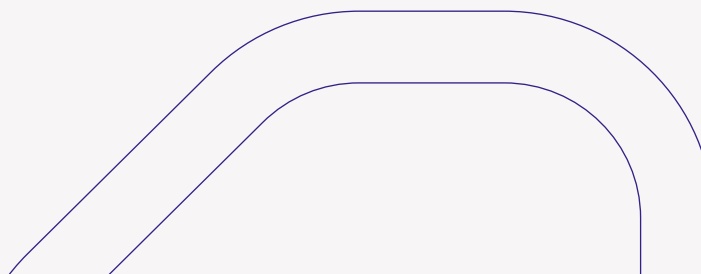
⁵ https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/34b7c74e-b95a-4efe-8d24-6d1aeea98f4a

⁶ <https://lvportals.lv/dienaskartiba/353154-latvijas-uznemeju-iesaistei-ukrainas-cernihivas-apgabala-atjaunosana-em-rikos-sarunu-proceduru-2023>

⁷ https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/d873b4ee-b6bd-464b-8db4-121c0dc8ff8e

2023. gada 7. decembrī Ārlietu ministrijā notiek Attīstības sadarbības politikas konsultatīvās padomes sanāksme. Foto: Ārlietu ministrijas arhīvs

The background is a solid light pink color. In the top right corner, there are two thin, dark blue lines forming a rounded rectangular shape. On the left side, there are several thick, dark blue lines: one diagonal line starting from the top left and ending near the center, and another line that curves from the bottom left towards the center, then continues horizontally across the bottom of the page.

Finanšu struktūra

Politikas pamatnostādņēs Latvija apstiprina apņemšanos līdz 2030. gadam oficiālajai attīstības palīdzībai (OAP) atvēlēt 0,33% no nacionālā kopienākuma (NKI), tostarp vismazāk attīstītajām valstīm atvēlot 0,15–0,20% no NKI. Pamatnostādņēs teikts, ka līdz 2027. gadam Latvijai OAP būtu jāatvēl vismaz 0,23% no NKI.

OAP tiek īstenota, izmantojot divus galvenos instrumentus – daudzpusēju sadarbību un divpusēju sadarbību.

Daudzpusējā sadarbība

Attiecībā uz daudzpusējo sadarbību Latvija sniedz ieguldījumu globālās attīstības veicināšanā, piešķirot finansējumu starptautisko organizāciju attīstības sadarbības programmām, projektiem un palīdzības fondiem, kā arī regulāri veicot iemaksas

starptautiskajām institūcijām (piemēram, ES, ANO, ESAO, Pasaules Bankai). Obligātās iemaksas galvenokārt izriet no Latvijas dalības attiecīgajā starptautiskajā institūcijā, taču ir arī brīvprātīgas iemaksas, tostarp neplānotas, piemēram, humānā palīdzība krīzes situācijās.

Ņemot vērā to, ka lielākā daļa Latvijas sniegtās attīstības palīdzības tiek novirzīta caur ES attīstības politikas instrumentiem, programmām u.c., Latvijai ir īpaši svarīgi aktīvi piedalīties daudzpusējās attīstības politikas plānošanā. Pilsoniskās sabiedrības organizācijas, privātu uzņēmēji un valsts institūcijas, akadēmiskais sektors var pieteikties tiešajam projektam finansējumam dažādos ES konkursos, kā arī sadarboties ar valstīm prioritārajos reģionos, saņemot piekļuvi šiem projektu konkursiem ES pārstāvēniecībās un citos pieejamos veidos.

Divpusējā sadarbība

Aptuveni 10% no Latvijas sniegtās attīstības palīdzības ir divpusējā palīdzība (2022. gadā – 29%), kas ietver ĀM piešķirtā attīstības sadarbības politikas budžeta ietvaros īstenotos projektus, humāno palīdzību un finansējumu divpusējai attīstības sadarbībai, kuru apmaksā no pārējo attiecīgo valsts institūciju budžetiem.

Divpusējā sadarbība tiek īstenota, balstoties uz Latvijas politiskajām prioritātēm un iespējām, kā arī uz nacionālajiem attīstības plāniem un partnervalstu aktuālajām vajadzībām. Lielākā daļa projektu ir iekļauti īstenošanas plānā.

Daļa projektu jau ir iepriekš definēti plānu līmenī, un daži tiek izsludināti atklātā konkursā, kurā var piedalīties valsts un pašvaldību institūcijas un to pārstāvji, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, akadēmiskās aprindas un privātais sektors. Šajā projektu konkursā 50% ir nodrošināti PSO projektiem (t. sk. pašvaldību un privāto uzņēmumu dibinātajām PSO).

Projektu konkursā ir veikti daudzi uzlabojumi, kā arī ir ievērojami palielināts pieejamā finansējuma apjoms.

Līdzfinansējuma konkurss attīstības sadarbības un globālās izglītības projektiem nodrošina iespēju pretendēt uz ES un citu donoru fondiem un palielina kopējo ieguldījumu.

ĀM jaunievietās priekšizpētes vizītes palīdz veidot jaunas partnerības un attīstīt augstākas kvalitātes projektus, īpaši jaunos Latvijas attīstības sadarbības reģionos.

Divpusējā attīstības sadarbība ir arī būtisks instruments valsts starptautiskās atpazīstamības veicināšanai, ekspertu pieredzes stiprināšanai, kā arī kontaktu veidošanai.

Latvijas oficiālā
attīstības palīdzība
(OAP) 2022

2022. gadā lielākā summa no visas Latvijas OAP finansējuma tika novirzīta caur ES institūcijām (42,16%), Starptautisko Valūtas fondu (15,69%), Starptautisko Attīstības asociāciju (8,92%), Starptautisko Rekonstrukcijas un attīstības banku (6,63%), kā arī tieši caur Nikaragvas valsti (5,75%) un Latvijas institūcijām (Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu un Latvijas Republikas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi) – kopā 6,61%.

Galvenā OAP ir daudzpusēja (71,0% 2022. gadā). Attiecībā uz divpusējo OAP Austrumu partnerības valstis ir bijušas prioritāras, taču pēdējos gados par prioritāti kļuvušas arī Āfrikas valstis (tostarp lielāka

vērtēšanas kritēriju nozīme atklātajā projektu konkursā). Kopš Krievijas agresijas kara pastiprināšanās 2022. gada februārī prioritāte ir arī atbalsts attīstībai Ukrainā (2022. gadā – 9,8%). Kopš 2020. gada tiek atbalstīta arī Baltkrievijas pilsoniskā sabiedrība, un 2022. gada laikā īpašais finansējums Baltkrievijai tika integrēts vispārējā divpusējā OAP konkursā.

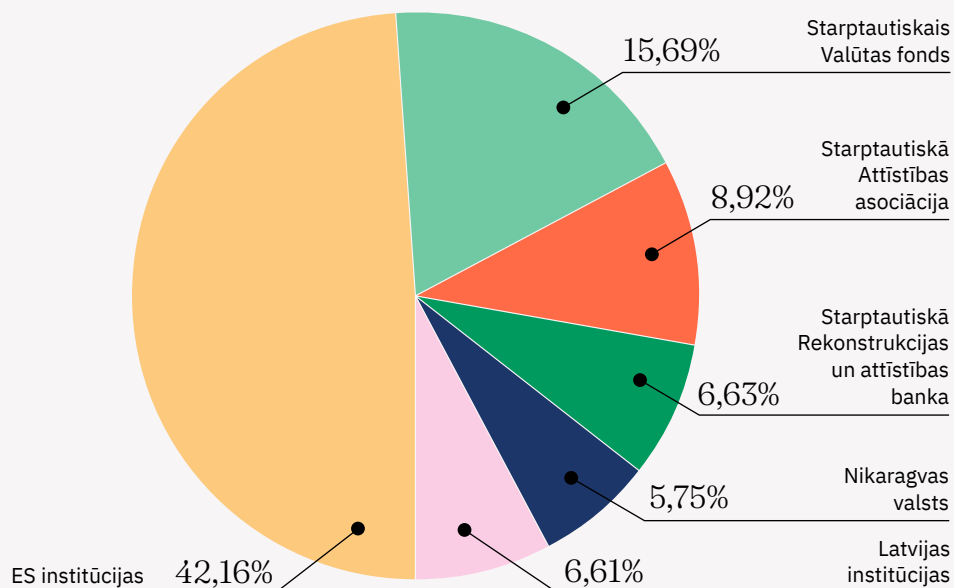
Pēdējos gados ir palielināts kopējās divpusējās palīdzības apjoms – no 6 021 339 eiro 2021. gadā līdz 27 411 734 eiro 2022. gadā. Jāatzīmē, ka tikai Ārlietu ministrijas divpusējā palīdzība tiek sadalīta atklātā procesā politikas pamatnostādņu ietvaros, bet daži citi projekti ir iekļauti trīs gadu īstenošanas plānā. ĀM divpusējā palīdzība 2022. gadā bija 1 324 430 eiro, kas ir lielāka summa nekā politikas pamatnostādnes plānotie 924 000 eiro, arī pateicoties papildu finansējumam humāniem mērķiem Ukrainā.

Pieaudzis arī ĀM līdzfinansējums projektiem (no 19 682 eiro 2021. gadā līdz 27 766 eiro 2022. gadā). ĀM finansējums iepriekš noteiktajiem projektiem (iekļauts īstenošanas plānā bez atklāta konkursa) ir pieaudzis no 155 684 eiro 2021. gadā līdz 197 028 eiro 2022. gadā.

Jauns finansējums projektu īstenošanu kapacitātes stiprināšanai īstenots 2021. gadā (14 000 eiro) un 2022. gadā pieaudzis līdz 25 436 eiro; šo finansējumu īsteno ĀM, un tas ir paredzēts Latvijas projektu īstenošanai.

Atbalsts LAPAS kopš 2018. gada ir palicis nemainīgs – 21 000 eiro, aktivitātēm 14 000 eiro un dalības maksām un dalībai starptautiskajās platformās 7000 eiro.

LATVIJAS OAP FINANSĒJUMS (2022)

2022. gada attīstības sadarbības finansējuma analīze

Dzimuma perspektīva

PSO atbalsts

Atbalsta projekti Ukrainai

Paaugstināta OAP un vienlīdzības riski

Citi OAP kvalitātes riski

Daudzpusējās palīdzības kvalitāte un izsekojamība

Dzimuma perspektīva

Pamatojoties uz CONCORD AidWatch metodoloģiju, LAPAS ir izvērtējusi Latvijas OAP no dažādiem aspektiem, piemēram, dzimuma, PSO atbalsta un

arī specifiskiem ar šo politikas jomu saistītiem riskiem, piemēram, paaugstinātu atbalstu, studentu izmaksām un citiem riskiem.

2022. gadā ir bijuši vairāki divpusēji palīdzības projekti, kas tieši vērsti uz dzimumu līdztiesību. Kā Latvijas prioritārā joma, dzimumu līdztiesība ir norādīta arī kā mērķis vairākām daudzpusējām aktivitātēm, taču tām nepieciešams izsekot projektu līmeni, lai nodrošinātu to aktualitāti.

“Centrs MARTA”

“Centrs MARTA” kopā ar sadarbības partneriem Ukrainā nodibināja rehabilitācijas centru sievietēm, kuras cietušas no Krievijas armijas seksuālās vardarbības. Sadarbībā ar Ivanofrankivskas medicīnas iestādēm ir atklāts uzticības tālrunis seksuālo noziegumu un spīdzināšanas upuriem. Uzticības tālrunis

sniedz konsultācijas, psiholoģisko palīdzību, informāciju un piekļuvi sociālajai, medicīniskajai, juridiskajai un humānajai palīdzībai. Četru mēnešu laikā palīdzību saņēmušas vairāk nekā simts no seksuālas vardarbības cietušas sievietes⁸.

Projekts “Patvērums kara noziegumos cietušām sievietēm un meitenēm” īstenots, pateicoties ĀM attīstības sadarbības politikas finansējumam. Latvija projekta īstenošanai piešķir 58 925,76 eiro un ir viens no lielākajiem projekta finansiālajiem atbalstītājiem. Papildu finansējumu piešķir organizācijas no Lietuvas, Slovērijas, Dienvidkorejas un Amerikas Savienotajām valstīm.

2022. gada 30. novembrī Ivanofrankivskā, Ukrainā tika atklāts rehabilitācijas centrs sievietēm, kas cietušas no Krievijas armijas pastrādātajiem seksuālās vardarbības noziegumiem. Foto: ĀM mājas lapa

⁸ <https://www.mfa.gov.lv/lv/attistibas-sadarbiba/atbalstite-projekti>

Projekta “Female Founders Across Borders” pieredzes apmaiņas brauciena uz Latviju ietvaros Uzbekistānas pārstāvēm bija iespēja pievienoties tīklošanās pasākumam Prezidenta pilī, kurā tika izcelti lielākie Rīga TechGirls sasniegumi un projekti. Projekta dalībniecēm bija iespēja dzīvē satikties gan vienai ar otru, gan industrijas pārstāvjiem. Foto: Rīga TechGirls arhīvs

“Rīga TechGirls”

Ar ĀM atbalstu “Rīga TechGirls” īsteno starptautisko iniciatīvu “Female Founders Across Borders”, kas veicina Uzbekistānas sieviešu iesaistīšanos uzņēmējdarbībā tehnoloģiju jomā. Izmantojot Latvijas pieredzi

dzimumu līdztiesības un uzņēmējdarbības veicināšanā, projekts sniedz atbalstu tehnoloģiju uzņēmumu, kurus dibinājušas un vada sievietes, izveidei un attīstībai⁹.

⁹ <https://www.mfa.gov.lv/lv/attistibas-sadarbiba/atbalstite-projekti>

“esiLV”

Latviešu diasporas biedrība “esiLV” sadarbībā ar Rīgas Biznesa skolu īsteno pirmo Latvijas attīstības sadarbības projektu “Viņa pārbūvē pasauli” Āfrikā ar mērķi atbalstīt sieviešu iesaistīšanos uzņēmējdarbībā Namībijā un Zambijā. Projektā Latvijas un starp-

tautiskie eksperti dalās pieredzē sieviešu uzņēmējdarbības prasmju celšanā, veicinot iekļaujošas un ilgtspējīgas biznesa un uzņēmējdarbības vides attīstību¹⁰.

Biedrības “esiLV” projekta “She Rebuilds the World” otrās sezonas ieskaņa Namībijā. Foto: “esiLV” arhīvs

¹⁰ <https://www.mfa.gov.lv/lv/attistibas-sadarbiba/atbalstitie-projekti>

PSO atbalsts

2021. gadā 50% no ĀM pārraudzītā divpusējā attīstības finansējuma tika piešķirti PSO īstenotajiem projektiem. 2022. gadā 51,5% no ĀM pārraudzītā divpusējā attīstības finansējuma tika piešķirti PSO īstenotajiem projektiem.

2022. gadā kopumā tika atbalstīti 23 PSO projekti, kā arī:

- līdzfinansējumu saņēma pieci PSO projekti, viena PSO saņēma finansējumu pētniecības apmeklējuma īstenošanai;
- LAPAS un Latvijas Pašvaldību savienība saņēma tiešo finansējumu;
- trīs PSO projekti tika finansēti no papildus apstiprinātā finansējuma Ukrainas atbalstam.

Pilsoniskās sabiedrības projekti ir definēti kā politikas prioritāte, palielinoties no 55% 2019. gadā līdz 80% 2027. gadā. Šis mērķis ir noteikts % no ĀM pārvaldītās divpusējās OAP, kurā ir iesaistīta partnervalsts pilsoniskā sabiedrība.

Atklātajā konkursā PSO projektiem noteikta 50% kvota, taču tos nevar uzskatīt par pilsoniskās sabiedrības projektiem, jo no šīs kvotas tiek finansētas arī privātā sektora un pašvaldību dibinātas PSO.

ĀM iesaista LAPAS lēmumu pieņemšanas procesos, tai skaitā savlaicīgās neformālās konsultācijās par tiesību aktiem un politikas dokumentiem, kā arī Konsultatīvās padomes darbā par attīstības sadarbības jautājumiem, kā arī ir atklāti ievēlēti PSO pārstāvis ĀM divpusējā atklātā konkursa projektu vērtēšanas komisijā. Tajā pašā laikā, neskatoties uz OAP straujo pieaugumu, ĀM tiešais atbalsts nacionālajai platformai LAPAS kopš 2018. gada ir palicis nemainīgs – 21 000 eiro gadā komunikācijas aktivitātēm un daļai starptautiskajās platformās. Šis atbalsts ir kļuvis par zemāko specifisko atbalstu nacionālajām attīstības sadarbības platformām Baltijas līmenī, Igaunijas un Lietuvas nacionālās platformas saņemot vidēji 50 000 eiro gadā par darbu ar biedriem un ar to saistītajām aktivitātēm.

“Sadarbības projekts deva mums iespēju mācīties no Latvijas kolēģu pieredzes, kas var kļūt par labu praksi Moldovas Republikas realitātē, nodrošinot vienlīdzīgu sabiedrības piekļuvi informācijai un kvalitatīviem pakalpojumiem. Mēs sapratām, ka vietējās demokrātijas attīstība tiek panākta, palielinot izpratni par publiskās bibliotēkas vērtībām, resursiem un lomu kopienas sociālās noturības veidošanā.”

ELENA PINTILEI, Moldovas Nacionālās bibliotēkas ģenerāldirektore

Moldovas bibliotekāru biedrības pārstāvju delegācija tiekas ar Dagdas bibliotēkas kolēģiem LAPAS īstenotā Latvijas – Moldovas attīstības sadarbības projekta ietvarā 2022. gada novembrī. Foto: LAPAS arhīvs

LAPAS

LAPAS kopā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku un Vidzemes Augstskolu realizēja projektu, kura mērķis ir veicināt demokrātisku attīstību vietējo kopienu līmenī, stiprināt noturību pret dezinformāciju un akcentēt bibliotekāru kā pārmaiņu lideru lomu vietējās kopienās.

Kišiņevā projekta ietvarā tiek plānots Moldovas lauku parlaments. Foto: Zane Siliņa

“Latvijas Lauku forums”

Biedrība “Latvijas Lauku forums” stiprināja Moldovas reģionālās un vietējās attīstības plānošanas organizāciju kapacitāti un jauniešu iesaisti lauku attīstībā, sniedzot atbalstu parlamentāras platformas izveidei Moldovas lauku kopienām.

Biedrības “Esi labs!” nosūtītie EU Aid Volunteers brīvprātīgie kopā ar vietējo partnerorganizāciju Ecocare apmeklēja kakao plantāciju strādniekus Suhumā, Ganā. Ganā kakao audzēšana ir viens no galvenajiem ienākumiem daudziem zemniekiem, un tas arī ir viens no lielākajiem mežu izciršanas iemesliem. Projekta laikā brīvprātīgie kopā ar Ecocare aicināja zemniekus ieviest dažādas ilgtspējīgas saimniekošanas risinājumus. Foto: Sara Lorenzini

“Esi labs!”

Biedrība “Esi labs!” ar ĀM atbalstu īsteno iniciatīvas “ES palīdzības brīvprātīgie” projektu ar mērķi nosūtīt brīvprātīgos uz Kamerūnu, Gvineju, Kongo, Vjetnamu un Ganu, lai stiprinātu vietējo organizāciju

darbu lietus mežu aizsardzībā un ilgtspējīgā apsaimniekošanā. Projekta galvenais finansētājs ir Eiropas Komisija.

Atbalsta projekti Ukrainai

Atbalsts Ukrainai ir bijusi Latvijas galvenā prioritāte 2022. gadā. Ar ĀM divpusējās palīdzības finansējuma atbalstu īstenoti daudzi projekti dažādās jomās, atbalstīta arī cita humānā palīdzība.

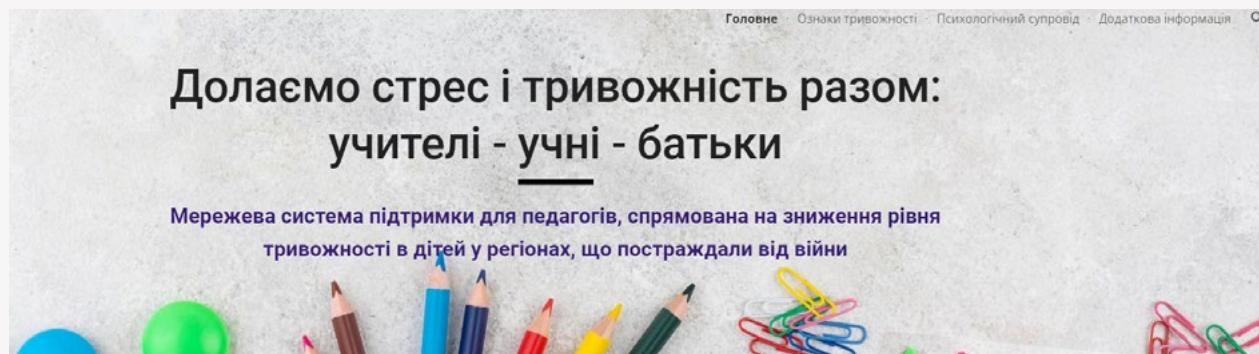
Nacionālais rehabilitācijas centrs “Vaivari”

Nacionālais rehabilitācijas centrs “Vaivari” sniedza palīdzību sešām Ukrainas slimnīcām, lai īstenotu rehabilitācijas programmas pacientiem pēc amputācijas. Izmantojot Latvijas pieredzi medicīnā,

tika sniegtas konsultācijas Ukrainas partneriem par rehabilitācijas programmu īstenošanu, veidoti un izplatīti izglītojošie materiāli ukraiņu valodā, organizētas apmācības aprūpes iestādēs.

Foto: Nacionālā rehabilitācijas centra “Vaivari” arhīvs

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas pētnieki sadarbi-bā ar kolēģiem no Ukrainas sniedza atbalstu ukraiņu pedagogiem, kas strādā ar bērniem kara skartajos reģionos. Projekta ietvaros ir izstrādāta *▼vietne*, kurā apkopota informācija ukraiņu valodā par dažādiem terapijas veidiem, lai mazinātu kara izraisīto trauksmi bērniem.

Tiesu administrācija un Augstākā tiesa

Tiesu administrācija un Augstākā tiesa dalījās ar Ukrainas kolēģiem Latvijas tiesu sistēmas attīstības pieredzē atbilstoši Eiropas Savienības standartiem. Kopā ar Ukrainas Augstāko tiesu ir izstrādāts pētījums par Eiropas integrācijas ietekmi uz tiesu sistēmas darbu, kā arī Ukrainas tieslietu iestādēm nodoti 22 datori darba nodrošināšanai kara laika apstākļos.

Ukrainas Augstākās tiesas priekšsēdētājs Vsevolods Kņazevs pētījumu par Eiropas integrācijas ietekmi uz tiesu sistēmas darbu prezentācijas atklāšanā. Foto: Latvijas Augstākās tiesas senāta *▼interneta vietne*

Latvijas Darba devēju konfederācija

Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) īstenoja projektu Ukrainas darba tirgus atveseļošanai un izaugsmei, veicinot Ukrainas darbaspēka potenciāla un cilvēkkapitāla attīstību. LDDK dalījās pieredzē un zināšanās par darba vidē balstītu mācību veidošanu un sniedza atbalstu kvalifikācijas centra izveidei Ukrainā. Tāpat projekta laikā tika veicināta Latvijas un Ukrainas uzņēmēju sadarbība, organizējot uzņēmēju kontaktbiržas un tikšanās.

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera sniedza atbalstu Ukrainas mazo un vidējo uzņēmumu integrācijai Eiropas Savienības vienotajā tirgū, nododot Latvijas pieredzi Eiropas Savienības prasību ieviešanā. Projekts veicina Latvijas un Ukrainas uzņēmēju sadarbību atkritumu pārstrādes, atjaunojamās enerģijas, pārtikas, kokrūpniecības un IKT jomās.

Latvijas Universitāte

Kopš 2015. gada Latvijas Universitāte īsteno jauno Ukrainas studentu profesionālās apmācības programmu "Eiropas Savienības studijas – iekšējā un ārpolitika". Programmu absolvējuši vairāk nekā 423 studenti. 2022. gadā lekciju komplekts "ES studijas – iekšpolitika" tiks papildināts ar kursiem Ukrainas valsts pārvaldes profesionāļiem un jaunažiem ierēdņiem par iestāšanās Eiropas Savienībā sarunu procesu.

Uzdevumi.lv

Uzdevumi.lv sniedza atbalstu Ukrainas izglītības sistēmas platformas un digitālās mācību vides attīstībai, daloties Latvijas izglītības digitalizācijas pieredzē. Ar ĀM atbalstu izstrādāta digitālā mācību programma, lai nodrošinātu tālmācības procesa nepārtrauktību.

Paaugstināta OAP un vienlīdzības riski

Balstoties uz CONCORD metodoloģiju, OAP paaugstinājums ir no bēgļu izmaksām un studentu izmaksām; tā kā šis finansējums netiek tērēts partnervalstī, Latvijā to nevar uzskatīt par attīstības sadarbību. Tā kā Latvija vienmēr ir bijusi viena no caurskatāmākajām un atbildīgākajām donorvalstīm, LAPAS šajā ziņojumā norāda arī uz šiem specifiskajiem OAP inflācijas riskiem 2022. gadā un, ja attiecināms, arī turpmākajos gados.

Bēgļu izmaksas donorvalstīs

Saskaņā ar AidWatch ziņojuma datiem, 2022. gadā ES-27 ziņoja par vairāk nekā 13,8 miljardu eiro palīdzību donoru bēgļu izmaksām. Šis skaitlis gandrīz trīs reizes pārsniedz iepriekšējo trīs gadu vidējo rādītāju (4,9 miljardi eiro 2021. gadā un līdzīga summa 2020. gadā), un tas parāda Krievijas kara Ukrainā milzīgo ietekmi uz OAP līmeni. 2022. gadā bēgļu radītās izmaksas sastādīja 13% no ziņotajām OAP plūsmām, salīdzinot ar 6% iepriekšējā gadā.

Latvijas gadījumā valsts iekšējās izmaksas, kas norādītas kā OAP, bija 6,07 miljoni eiro, kas kopā veido 6,42% no kopējās OAP.

Attiecībā uz CONCORD ir svarīgi atzīmēt, ka jautājums par to, vai bēgļu radītās izmaksas būtu iekļaujamas to OAP, ir jālemj dalībvalstīm kā politikas jautājums. Tādas valstis kā Luksemburga ir konsekventi izvēlējušās šos skaitļus neiekļaut savos ziņojumos par palīdzību, vienlaikus panākot nemainīgi augstu atbalsta līmeni partnervalstīm relatīvā izteiksmē (parasti tuvu vai pat virs 1% NKI/OAP). Šogad, ņemot vērā ietekmi uz OAP skaitļiem, ko rada atbalsts bēgļiem no Ukrainas, trīs dalībvalstis (Beļģija, Ungārija un Slovākija) izvēlējās nepiemērot šo izmaksu iekļaušanu tieši par Ukrainas bēgļiem.

Studentu izmaksas

Saskaņā ar CONCORD metodoloģiju studentu izmaksas tiek aprēķinātas kā nosacītā daļa no izglītības izdevumiem, kas attiecināma uz ārvalstu studentiem, kuri ir no valsts, kurai ir tiesības saņemt OAP. Summa tiek lēsta kā daļa no kopējām izglītības izmaksām, kas parasti ir noteiktas un iepriekš paredzētas budžetā, un tā nav balstīta uz faktiskajām izmaksām, kā arī nav daļa no jebkāda veida grantu shēmas, kas paredzēta partnervalstu studentu atbalstam. Tomēr donornvalstīm ir atļauts reģistrēt studentu izmaksas kā OAP. Ņemot vērā to, ka studentu izmaksas neatspoguļo plūsmu uz partnervalstīm un ka tās nav daļa no programmas, kas paredzēta jaunattīstības valstu atbalstam un to attīstības veicināšanai, tās nevajadzētu uzskatīt par OAP.

AidWatch ziņojumā 2022. gadā ES-27 ziņoja par aptuveni 2,8 miljardiem eiro studentu izmaksām (2,6 miljardi eiro 2021. gadā, un līdzīga summa 2020. gadā). Studentu izmaksu apjoms laika gaitā

ir saglabājies relatīvi stabils un pēdējos gados veido aptuveni 3 % no ziņotajām OAP plūsmām. Ir svarīgi atzīmēt, ka par studentu izmaksām ziņo tikai neliela ES valstu grupa: Austrija, Francija, Vācija, Itālija, Polija, Portugāle, Slovēnija un Spānija. 2023. gadā Beļģija arī pieņēma lēmumu vairs neziņot par studentu izmaksām OAP, sākot ar 2022. gada datiem.

Latvijā 2022. gadā kā OAP uzrādītās studentu nosacītās izmaksas bija 0,84 miljoni eiro (0,89% no kopējās OAP).

Stipendijas ir saistītas ar tādām prioritārajām valstīm kā Ukraina, Azerbaidžāna, Gruzija, Kirgizstāna, Moldova, Uzbekistāna, Peru, un arī ar citām, piemēram, Kazahstāna, Indonēzija, Meksika, Turcija, Ķīna, Mongolija un Vjetnama. 54% stipendiju (Erasmus+) nav norādītas un nevar vērtēt, vai tās ir saistītas ar attīstības sadarbības prioritārajām valstīm.

Citi OAP kvalitātes riski

Saskaņā ar CONCORD metodoloģiju OAP kvalitātei ir arī citi riski – finansējums vismazāk attīstītajām valstīm un kapacitātes stiprināšanas projektu un administratīvo izmaksu iekļaušana. Īpaša tēma ir vakcīnu ziedošana, jo tas ir ētiski debatējams jautājums. Tāpat saistībā ar Latvijas attīstības sadarbības politiku un tās prioritātēm ir jāatzīmē situācija ar atbalstu Nikaragvai.

Vismazāk attīstīto valstu (VAV) kvota

VAV attīstības palīdzības procentuālā daļa 2022. gadā ir ļoti maza, ja ņem vērā Latvijas politikas pamatnostādnes. To veido 1,09% no kopējās OAP un tikai 0,003% no valsts NKI.

Politikas pamatnostādņu mērķis ir 0,15–0,20% no valsts NKI.

Kapacitātes palielināšanas projekti un administratīvās izmaksas

Viens no galvenajiem Latvijas attīstības sadarbības finansēšanas jautājumiem ir tas, ka daudzi projekti ir kapacitātes palielināšanas aktivitātes, lai stiprinātu konkrētus partnervalstu aspektus, un šāda veida projekti rada lielākas izmaksas Latvijas ekspertiem, kas var sagrozīt OAP mērķu vienādo daļu. Lai projektu administratīvās izmaksas tiktu sadalītas vienlīdzīgi, būtu jāveic turpmāka padziļināta analīze. Tas pats attiecas uz apmācību/izglītības programmām, ko Latvijā nodrošina Latvijas eksperti/akadēmiskais sektors.

Ārlietu ministrijas un Finanšu ministrijas administratīvās izmaksas arī ir iekļautas. Arī šie projekti, kuru kopējā summa ir 560 tūkstoši eiro, rada atbalsta efektivitātes risku.

Vakcīnas

Vakcīnu ziedojumi paredzēti Tunisijai, Melnkalnei, Kosovai, Nikaragvai, Beninai, Ēģiptei un Globālajai vakcīnu un imunizācijas aliansei. Publiski nav pieejama informācija par šo ziedojumu kritērijiem, tādēļ šī atbalsta pasākuma kvalitāti un izsekojamību nevar analizēt.

Nikaragvas OAP situācija

Par riskantu darījumu varētu uzskatīt arī tiešo atbalstu Nikaragvas valstij, kas 2022. gadā Latvijas OAP gadījumā bija 5,5 miljoni eiro (5,8% no kopējā apjoma), ņemot vērā izpildbiroja pašreizējo reputāciju minētajā valstī. Daniela Ortegas valdība tiek apsūdzēta par oponentu arestiem, plašsaziņas līdzekļu un PSO slēgšanu un katoļu kopienas vajāšanu (La Voz, 2021¹¹). Pēdējā laikā arī Ortegas valdība ir izrādījusi spēcīgu atbalstu Krievijas agresijas karam pret Ukrainu. Pareiza palīdzības sadale varētu nebūt piemērota, ņemot vērā starptautiskās vadlīnijas, un to varētu izmantot kā Nikaragvas opozīcijas grupu diskriminācijas un apspiešanas papildu instrumentu.

Daudzpusējās palīdzības kvalitāte un izsekojamība

Runājot par daudzpusējo palīdzību, nav bijusi publiski apspriesta valdības ieguldījumu stratēģija, un ne visos gadījumos var izveidot tiešu saikni ar vispārējām attīstības sadarbības politikas pamatnostādņēm.

¹¹ <https://www.lavoz.com.ar/mundo/daniel-ortega-de-revolucionario-a-dictador/>

Citas svarīgas politikas jomas

Humānā palīdzība
Globālā pilsoniskā izglītība
IAM un sociālās noturības jēdziens

Humānā palīdzība

Attīstības sadarbības politikā Latvijā daļēji ir iekļautas vairākas citas politikas jomas, kas ir tieši saistītas ar OAP kvalitāti un kvantitāti – humānā palīdzība, globālās pilsonības izglītība un ne mazāk – IAM un sociālā noturība, kā arī saikne ar drošības politiku.

Pirms Krievijas agresīvā iebrukuma Ukrainā Latvijas humānā palīdzība bija diezgan zema un balstījās uz Ministru kabineta *ad hoc* lēmumiem, ar mazākiem sabiedrības ziedojumiem krīzes situāciju skartajām

valstīm. Kopš 2022. gada humānajai palīdzībai ir piešķirta liela nozīme, un tas ir arī nacionālā lepnuma avots, jo Ukrainai tiek pārsūtīti finansiālas, materiālas un citas palīdzības bezprecedenta apjomi. 2023. gadā LAPAS organizēja vairākus pasākumus par izsekojamas un caurskatāmas humānās palīdzības sistēmas veidošanu Latvijā. Ir apzināti daudzi izaicinājumi, un tam sekos turpmākas sistēmiskas un praktiskas darbības. Lūdzam skatīt LAPAS [viedokļa rakstu](#) par humānās palīdzības sistēmu.

Globālā pilsoniskā izglītība

Globālās pilsonības izglītības ietvars ir noteikts Globālās izglītības stratēģiskajās vadlīnijās 2021.–2025. gadam¹².

2023. gadā IZM koordinēja Eiropas globālās izglītības tīkla (Global Education Network Europe, GENE) salīdzinošo novērtēšanu (Peer Review) par globālo izglītību Latvijā. Šī novērtēšana kalpos par pamatu sistēmiskiem uzlabojumiem un ieinteresēto pušu

sadarbībai. LAPAS organizēja PSO iesaisti, un ar rezultātiem var iepazīties [šeit](#).

Jau deviņo gadu 2023. gadā LAPAS īstenoja arī Globālās izglītības nedēļu, īpašu uzmanību veltot mieram un drošībai. Vietējo pasākumu un konferences vadlīnijas tika organizētas ar ES pārstāvniecības Latvijā atbalstu.

IAM un sociālās noturības jēdziens

Ilgtermiņīgas attīstības mērķi nosaka globālo attīstības satvaru un vēl vairāk palielina izpratni par globālajiem mērķiem. Valsts kontroles veikta pārbaude un LAPAS aktīvā iesaiste IAM procesos nacionālā, Eiropas un pasaules līmenī veicina kopējo ilgtspējīgas attīstības kvalitāti, kā arī starptautisko partnerību.

Saikni ar drošības jautājumiem nosaka ģeopolitika un starptautiskās sadarbības caurlūkošana, kā arī

daudzpusējo institūciju darbs. Attīstības sadarbības un humānās palīdzības politika arī veido valsts noturību, kas ir ļoti svarīga.

Plašāk skatīt LAPAS [viedokļa rakstā](#) par sociālo noturību.

¹² https://lapas.lv/resources/metodikas-un-rokasgramatas/09_gi_vadlinijas_2022/LAPAS-Globalizglitiba-Vadlinijas.pdf

Rekomendācijas

- Pēc iespējas vairāk finansējuma novirzīt tieši partnervalstīm, tai skaitā, samazināt administrēšanas izmaksu proporciju Latvijas puses projektu ieviesējiem.
- Palielināt ĀM divpusējā finansējuma īpatsvaru atklātajam projektu konkursam, lai nodrošinātu caurskatāmību un izsekojamību.
- Nodrošināt stratēģisku pieeju Ukrainas atjaunošanai, kā arī caurskatāmus un izsekojamus procesus.
- Izstrādāt mehānismus divpusējo un daudzpusējo saistību pārskatīšanai ārpus ĀM finansējuma Latvijas attīstības sadarbības politikas ietvarā.
- Pārskatīt pilsoniskās sabiedrības organizāciju atbalstu, novirzot šos projektus tieši pilsoniskās sabiedrības attīstības atbalstam nevis biedrībām pēc juridiskā statusa, bet komerciāliem vai pārvaldības mērķiem.
- Palielināt tiešo atbalstu LAPAS, lai atbalstītu PSO pieaugošo vajadzību pēc kapacitātes palielināšanas atbalsta un partnerattiecībām ar Ukrainu un citām Austrumu partnerības valstīm.
- Nodrošināt caurskatāmus un atklātus principus jaunās valsts attīstības aģentūras funkciju īstenošanā.
- Attīstīt valsts humānās palīdzības sistēmu un ar to saistītās darbības, piemēram, apmācības, informatīvus pasākumus un galveno ieinteresēto personu kapacitātes palielināšanu.
- Pārskatīt līdzfinansējuma konkursa īstenošanas kārtību un nosacījumus, piemērojot to saņēmēju reālajām iespējām un vajadzībām.
- Izstrādāt precīzu bēgļu izmaksu aprēķināšanas metodiku.
- Investēt Nacionālās globālās izglītības sistēmas attīstībā.
- Izsekot un izvērtēt Latvijas finansējuma ieguldījumu daudzpusējā finansējuma ietvaros.
- Plašāk skaidrot attīstības sadarbības finansējuma nozīmi Latvijas ārpolitikā un drošības politikā.
- Turpināt ietekmes novērtēšanas un horizontālo principu ievērošanu attīstības sadarbības projektos.

Biedrība “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” (LAPAS) dibināta 2004. gadā un apvieno 39 pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas darbojas globālās izglītības, attīstības sadarbības, humānās palīdzības, ilgtspējīgas attīstības un kopienu noturības jomā, un ietver nacionālās apvienības, asociācijas un sadarbības tīklus.

Ziņojuma autors:

Biedrība “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai”

Ziņojuma redaktors

Sandra Rubene

Pateicamies Ārlietu ministrijai par piekļuvi datiem, intervijām un sanāksmēm veltīto laiku ziņojuma izskatīšanai.

Īpaša pateicība LAPAS praktikantam Eduardo Alonso Astudillo Lauredam (*Eduardo Alonso Astudillo Laureda*).

www.lapas.lv

Ziņojumā izmantoto fotogrāfiju autortiesības pieder LAPAS, ziņojumā minētajām organizācijām un personām vai publiski pieejamiem informācijas avotiem.

Šī publikācija ir sagatavota ar Islandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas atbalstu caur EEZ un Norvēģijas grantu programmu “Aktīvo iedzīvotāju fonds”. Par publikācijas saturu atbild ir tās autors – biedrība “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai”. Publikācija neatspoguļo “Aktīvo iedzīvotāju fonda” skatījumu.

Iceland
Liechtenstein
Norway
**Active
citizens fund**

© Latvijas Platforma attīstības sadarbībai, 2023

